

"La Cova del Diable"

La Pastora entre diables.

No crec en Déu, ni en la colla de Sants que decoren els retaules de les esglésies als pobles. Vaig deixar de creure de molt xicotet als Maristes d'Alcoi, on el meu amic Juli es va llançar d'un segon pis angoixat pel dimoni que li visitava cada nit. Aquests éssers diabòlics, creats per l'església catòlica per atemorir una població analfabeta, no se'm van fer presents durant els saquejos d'esglésies i sepulcres, açò no em trasbalsava gens ni mica. Tot va canviar amb aquella història del "Rubio", un vell anarquista que assegurava haver tingut un encontre amb el veritable dimoni. Per corroborar-ho ensenyava, en el seu últim deliri a Perpinyà, el monyó del braç esquerre. L'home havia segut un dels escoltes encarregat de custodiar les dues centes caixes d'or que el grup anarquista havia rebutjat enviar a Moscou amb la resta del tresor del Banc d'Espanya. Des del port de Cartagena, el camió havia de travessar el Llevant per fugir a França, però la legió Còndor els obligà a refugiar-se a l'interior de Castelló, en una cova reconvertida en taller de motors de l'aviació republicana. Un demolidor bombardeig als Ports soterrà l'entrada de la cova i obligà als supervivents a buscar una fugida per les grutes més profundes. Exploraren les cavitats amb l'ajuda de fanals, el Rubio acabà a soles i a fosques palpant les roques humides i esvaroses. L'home no es va donar per vençut, sabia que aquell no era el seu final. Una pudor fastigosa arribava del davant, cada vegada més forta, fins que s'introduí en una gran galeria coberta d'una llum verdosa que es desprenia de les parets i el sostre. Allí havia un ésser estrany, un monstre alçat amb dues cames que va saltar sobre ell devorant-li l'avantbraç al cobrir-se el rostre. No sap com va escapar d'allí mentre aquell dimoni cridava com un boig. Continuà a la foscor per una galeria més seca, per on va caure a rodolons fins l'eixida de la cova. La llum que es projectava des de l'exterior mostrava estranyes figures pintades a la roca, gargots i arquers que llençaven fletxes. En les immediacions de la cova una vella carrasca cremada com una garra negra, i un turó de roques blanques a l'est. Rubio, dèbil, va fugir dessagnant-se per la serra fins que un pastor li va cicatritzar les ferides. En l'actualitat,

acabada la guerra i en territori francès, unes febres debiliten el seu cos i confessa el seu secret. Crida com un boig per no ser devorat sencer pel dimoni. El grup anarquista creu en la veracitat de la història, al menys la primera part, avalada pel seu currículum dins l'organització. Cal una missió de rescat de l'or anarquista que podria canviar el curs de les guerrilles, convertint-les en un veritable exèrcit contra els revoltats. Dóna igual si per aconseguir-ho cal endinsar-se a l'infern i lluitar contra el propi diable.

Com a capità d'una partida de quatre guerrillers travesse els Pirineus. Valero, Conill, València, Luca i jo, Gildo, un grup compacte que aconsegueix arribar al setembre als Ports, una comarca de supersticions i forta religiositat després de topar-nos amb peirons, creus i relíquies per tot arreu. Hem d'integrar-nos d'incògnit a l'Agrupació Guerrillera de Llevant (AGLA), controlada pels comunistes, que ens permetrà inspeccionar els barrancs i coves de tota la serra sense alçar sospita. El campament guerriller està liderat per Petrol a qui haurem de presentar les nostres credencials. Un enllaç de Sorita ens guia per la senda que hem d'agafar per arribar-hi. Tantegem per dormir a un mas poc transitat on tres velles vestides de negre descansen als arcs d'entrada. Una d'elles m'agafa la mà quan passe al seu costat i m'advertís del perill que correm, que la terra s'obrirà als nostres peus, i que el foc i la lava ens devoraran...La seua veu arrossega pedres que cauen entre les seues paraules...Les seues ungles es claven a la pell com a agulles. La bèstia ja està entre nosaltres, meitat dona, meitat home, és un dimoni! Quan era una criatura vam voler expulsar-li la maldat, però el dimoni no volia eixir del cos i va créixer dins fins convertir-la en una bèstia que recorre les muntanyes. Fugiu de la Pastora! Fugiu! D'una espenta em trac aquesta bruixa i seguim muntanya amunt. No sembla segur el mas. L'enllaç diu que són Caspolines, bruixes que venen tots els anys al Santuari de la Balma a curar mal d'ulls i endimoniats. Al santuari cada volta ve més gent d'altres comarques, tothom pensa que s'apropa l'Apocalipsi. Encara note les ungles de la bruixa quan m'acomia de l'enllaç.

Al dia següent arribem a un desèrtic campament guerriller. Tendals foradats onegen fent més solitari el lloc. Un terreny abandonat no fa ni dos dies. En el barranc proper

descobrim un cadàver despullat amb un tir al cap. Valero reconeix a Petrol. Més apartats apareixen els cossos d'altres dos maquis que no podem identificar. No pareix la forma d'actuar dels civils, cap lluita pel voltant del campament. Qui els va matar va ser rebut amb confiança o mentre dormien. Quedar-nos al campament no sembla segur, hem de buscar a la resta de guerrillers que estaran fugits a les muntanyes.

A un mas proper ens abastim de queviures i interroguem al masover que no vol saber res, però que poc a poc solta la llengua. Fa una setmana va rebre la visita d'una contrapartida, guàrdies disfressats de maquis que anaven darrere la Pastora. ¿La Pastora? És la segona volta que escolte aquest nom en pocs dies. El masover escup a la terra polsegosa. No sabeu qui és? Un maquis criat en aquestes muntanyes, la força d'un bou i les mamelles d'una dona. Té el rostre partit en dos, un costat és mascle i l'altre femella, diuen que segons qui et mira primer pots salvar la vida o morir d'una manera esgarrifosa. No els recomane que es topen amb això. Deixem el masover que encara parla mentre ens allunyem.

Una setmana buscant el rastre de l'AGLA, però només escoltem històries d'aquest guerriller, batejat com Durriti quan es va llançar a les muntanyes després de què la Guàrdia Civil torturà, castrà i assassinà al seu masover. També diuen que van abusar d'ella, quan encara era Teresa, despullant-la per esbrinar el seu sexe. Diuen que aquells que van formar part de l'assalt al mas de la Pastora ara rebien la maledicció de ser perseguits per ell. Aquest guerriller que coneix cada arbre i pedra de la regió és el guia ideal per portar-nos a la Cova del Diable, ho faig saber a la resta de guerrillers que em miren sense saber que han de fer, matar a un diable o demanar-li ajuda. València, és un antic estudiant d'història, i recorda un llibre de la conquesta d'Amèrica, com els espanyols perseguint el *Dorado* s'endinsaren en terres amb éssers mitològics, veien amazones i dimonis darrere de cada arbre. M'adone que el grup no és impermeable a l'estranya atmosfera d'aquestes terres, i el contacte amb les masies els deixa cada volta més sensibles. Aquesta matí els he vist amb els ulls atemorits quan un pastor ens relatava que les portes de l'infern es van obrir a Benassal quan el cel va caure sobre el poble aniquilant a tota la població.

Centenars de bombes en quatre cases de pobres. No comprenia d'on venia tanta violència sinó era una senyal del Fi del Món que està a prop. Des de llavors dorm a l'aire lliure per no ser soterrat per les pedres. El pastor besa una creu que du penjada al coll. Pensa que el tros de fusta pot salvar-lo de la mort?

Luca em comunica que a cinquanta metres s'amaguen uns guàrdies civils, en una pineda espessa. Estava clar que açò havia de passar en algun moment del nostre viatge. Envoltem la pineda per atacar-los per darrere. El grup està ansiós a entrar en acció. Ens apropem a un d'ells que no s'adona de la nostra presència encara estant a pocs metres. Ha degut quedar-se dormint, però quan Luca s'arrima amb un matxet per tallar-li la gola descobrim que ja està mort. En front d'ell, a l'altre costat de la senda, l'altre guàrdia tampoc es mou. Algú nomena la Pastora, qui sinó ha pogut fer això? De seguida talle les sospites. Ha segut foc creuat entre els dos, acollonats per sentir-se atacats per maquis o algun monstre imaginari. Pixant-se als pantalons mentre estrenyien el gallet. Una manera gens heroica de morir.

Portem setmanes tombant per les serres sense trobar la maleïda cova, ni els maquis d'AGLA ni la Pastora. Les masies estan deshabitades, sense menjar ni animals. Sembla la Fi del Món que presagiava el benassalenc, o també potser que la Guàrdia Civil ha anat obligant als masovers a refugiar-se als pobles, volen anular tota ajuda als guerrillers que queden a les muntanyes. Fer-los fora de la serra. Sigui una cosa o l'altra, la desolació i desesperança fan mossa al nostre esperit. Mantenir la motivació en els homes resulta una feina cada vegada més difícil.

En les llargues hores refugiats en els masos fantasmals vénen al meu record les nits als Maristes, quan tots dormíem i Juli contava que una figura encorbada pujava les escales. Intentava no mirar-li directament als ulls injectats de sang, les banyes punxegudes i una llarga cua que arrossegava al darrere. Esperava sense respirar a que passés de llarg i que el Sol apareguera en la finestra. Em desperte a la serra del Maestrat amb una suor freda a l'esquena. L'hivern està a prop, hauríem de quedar-nos refugiats en un lloc segur, però no tenim queviures per a les nevades. Conill i Valero volen baixar a una pedania a aprovisionar-se, no em pareix bona idea, però no vull que el grup es desfasa. Baixarem els cinc.

A la pedania no queda un ànima, anem cap a l'edifici més gran. De sobte un home apareix darrere una porta. Armat amb un Màuser. Al seu darrere, a les finestres, un altre que ens apunta. Ordene al grup que prengui posicions a la font. Salude i m'arrime al seu costat. No sé si és una contrapartida o un grup comunista, en certes circumstàncies serien igual de perillosos. El trajecte fins arribar-me a d'ell és etern. El silenci em deixa alerta. Salude amb el cap i ell em torna el gest. A la casa queda menjar? L'home diu que sí, formatge i ampolles de vi. Em fa un gest per convidar-me a passar. Em gire per donar indicacions als meus homes i sobtadament apunta el Màuser cap a mi. Dispara i la bala passa a un centímetre de la galta. Li dispare al moment, la bala pega al terra de pedres que li llança graveta als ulls que no el deixa veure. Moment que aprofite per disparar al pit quasi a boca de canó. Note la seua sang al rostre. De dins la casa disparen i Valero fa sonar la seua Sten destrossant els vidres de les finestres, i València llança dues bombes que rebenten l'interior. Un d'ells, ferit, eix per la porta disparant com un boig, ningú encerta a abatré'l, fins que Luca apareix per darrere i li sega la gola. Calma. Fem recompte, Conill ha rebut una bala perduda en la panxa. A l'interior tres morts i dos fora. Encara podem salvar el formatge i una caixa de vi. A la dispensa més menjar que ens ajudarà a passar l'hivern. Ho carreguem tot i tirem a pujar la serra, però Conill està perden molta sang. La pujada està sent molt difícil. Hem de portar el ferit entre dos, però a cada metre es queixa de dolor. A meitat pujada ha perdut el coneixement. De sobte Luca demana silenci, un galop de cavall. Ràpidament baixem a un rierol entre canyes d'on veiem passar dos guàrdies civils a cavall baixant a la pedania. Hem de continuar pel rierol cap amunt, no convé tornar a la senda. A l'hora escoltem gossos que s'apropen. Estem esgotats, no podem portar a Conill.

Arribem a un mur de pedra vertical de deu metres junt a una cascada d'aigua clara. Estem perduts, el soroll de l'aigua impedeix escoltar la proximitat dels civils. De sobte una corda baixa cap a nosaltres, el grup comença a pujar. Pense en Conill, no podem amb ell. Intente nugar-ho per pujar-ho però és impossible. Ara baixa algú per la corda, amb gran habilitat i força arriba en segons. Em mira fixament, un rostre androgín que em deixa confús. Agafa a Conill, se'l carrega a l'esquena i puja ràpidament com un felí. A la

part alta el grup exhaust no pot continuar, però la mateixa figura que continua carregant a Conill ens espenta a fer-ho. No estem segurs.

Arribem a una cova on deixa al ferit sobre palla seca i encén un foc. La foguera té un tir net, sense quasi fum, que s'endinsa en la cova. Conill té febre i no para de tremolar. Hem d'extraure la bala, diu. Agafeu-l'ho amb força. Utilitza un ganivet incandescent per fer-li el tall mentre Conill mossega un tros de fusta. Perd de nou el coneixement. Al front vaig veure molts homes morir així. L'estrany té unes mans expertes i ràpides. Acaba ficant-li resina de pi en la ferida per tancar-la.

Mentre embolica un cigarret dóna el seu nom de guerriller, Durruti. La partida de guerrillers de la pedania eren civils disfressats de maquis, l'olor els delatava. Vosaltres feu olor a fum, romer i espígol. Sou maquis, però no pertanyeu a AGLA, no? Tots ens mirem uns als altres. No sabeu que l'agrupació està retirant els efectius, i qui no segueix al partit comunista, el retiren d'un altra manera. Què busqueu en aquestes terres? La seua mirada em perfora cada mentida que prepare. Volem trobar una cova amb una garra negra i pintures antigues. La Pastora em mira en silenci. No podem anar-hi, el vostre company està molt dèbil i ja estan ací les nevades. Descanseu.

Dormim a la vora del foc, els malsons alcoians tornen i quan desperte tinc a la Pastora mirant-me fixament des de la part alta de la cova, els seus ulls brillen com els d'un animal a la foscor. La nit és intranquil·la, escolte els sorolls de les besties nocturnes. Plena de violència que ressona per tota la vall. Crits esgarrifosos d'animals que es mitiguen amb el vent entre els arbres. Depredadors envaint els espais d'on són rebutjats durant el dia. Quan el vent canvia de direcció només escolte les fulles dels arbres. Torna a deixar-me dormir.

Al dia següent, Conill ja no té febre i descansa tranquil·lament. Fora de la cova està tot nevat, una blancor immaculada cobreix tot el Maestrat. La Pastora està a uns metres de la cova, m'arrime a d'ell. El vostre company es posarà bé, necessita unes setmanes de descans. Ahir digueres que sabies com arribar a la cova, és veritat? Sí, perfectament. I ens pots portar? Encara no, abans

necessite la vostra ajuda. Què vols? M'adone del seu llavi partit i de la seua boca ix la paraula venjança.

Les primeres nevades no quallen, però en les següents setmanes continua, elevant lentament els centímetres. Els guàrdies civils eviten xafar la neu tan amunt. Estarem segurs en aquestes coves. Quan estarà bé Conill? De nou la cicatriu al seu llavi superior. Per a la Santantonà.

De nit al voltant del foc, la Pastora trau una ampolla de licor d'herbes. Els glops són llargs i dolços. No deixa de mirar-me. Als pocs minuts estem prou marejats, i encara trau una altra. Hem de celebrar el Nou Any. Torna a mirar-me d'una manera estranya, veig en el teu rostre un patiment antic, d'aquells que acaben encorbant-te. Darrere d'un llarg glop continua. Jo també porte una carrega. Sóc un monstre, una maledicció per a la meua família. Les germanes em llaçaven pedres per ser Teresa i els pares em donaren al mas de la Pastora per deixar de veure'm. Les burles i bromes em convertiren en Teresot, però l'arribada dels maquis em va fer aprendre a llegir i pensar per mi mateix, cosa que a la Guàrdia Civil no li pareixia bé i el tinent Mangas i dos sometents vingueren a... va ser horrible, repugnant i ... Aquell dia van matar a Teresa i va nàixer Durruti. Només s'escolta el crepitar del foc. He anat esbrinant on s'amaguen aquestes rates, però és molt difícil arrimar-me a d'ells. Sé que un sometent viu a Forcall i els altres el visiten molt sovint. Només hi ha un dia que podem passejar-nos sense problemes pel poble, durant la Santantonà.

Estem a final de gener, Conill ja recuperat camina amb els altres costera avall. La Pastora és l'últim en deixar el campament i mentre apaga el foc l'agafe del braç. No em queda molt clar el pla, i què vols. No pense exposar els meus homes a menys de deu metres de la caserna de la Guàrdia Civil, amés sense tindre garanties que coneixes la ubicació exacta de la cova. La cova la conec, abans de ser maquis dormia alguna volta amb les cabres. Em mira amb un somriure maliciós. Tampoc has de preocupar-te per la visita a Forcall, podràs passejar-te davant del tinent sense problemes.

Cau la nit al poble de Forcall i la Pastora ens reparteix unes disfresses. Què collons és això? Són botargues. Què? Dimonis de les muntanyes que baixen a ballar al voltant del

foc la nit del solstici d'hivern. Luca ho mira amb sorpresa. No em ficaré això. Amb aquest vestit podeu caminar per qualsevol carrer del poble, pegar amb el fuet a qui vulgues i entrar a les cases pel balcó. Tot sense que ningú et diga res. Ni la Guàrdia Civil ens pot dir alguna cosa. Comence a vestir-me per a donar exemple. És una roba estranya, com una granota de treball, blanca pintada amb fardatxos, dragons i serps. Una caputxa amb un gran nas i banyes ens crea un efecte encara més terrorífic. M'agrada que podem portar armes curtes a baix del vestit.

Una processó de botargues dansa pels carrers principals, ens camuflem en un grup nombrós. Música de timbals i dolçaina ens acompanya. Les úniques llums dels carrers són teies enceses per la comitiva. Tots ballen i fustiguen amb fuet a les dones que van trobant. Algú va disfressat de prostituta i altres de Sants que són passejats pels dimonis per algunes cases on els obsequien amb vi. El ball va tornant-se descontrolat. La Pastora és llança com un boig a ballar, riu i ataca a qui se li creua. És una autèntica botarga. Mentre, els altres intentem seguir-li. Al centre de la plaça una gran barraca de fusta espera el moment de l'encesa. Al mig un maó amb la punta encara verda. Els botargues es tornen més bojós, puguen a balcons i criden amb luxúria. Als racons foscos es comporten com salvatges. La gran foguera està encesa, moment que els dimonis dansen per baix del foc. Els coets corren per la plaça. Pareix que les botargues estiguin eixint del mateix infern. La Pastora ens crida per seguir-li, s'encamina a un carrer secundari i puja pel balcó d'una casa rica, el seguim sense fer soroll. La casa està solitària, esperem al menjador. Al cap d'uns minuts dos homes i dues dones arriben a la casa, un d'ells va vestit amb l'uniforme de la Guàrdia Civil. A l'entrar es queden glaçats al veure sis botargues apuntant-los amb armes. El tinent intenta traure la pistola i reb un tir a la cama, després una puntada a la cara. Una de les dones fuig per la foscor. Luca va al darrere.

La Pastora apunta amb un arma al cap del tinent. Despulleu-vos els dos, la dona no fa falta. El tinent no dubta en seguir les seues ordres després de sentir la ferida a la cama i al rostre. La Pastora es passeja al voltant i ordena que ensenyen les seues parts intimes, quan es neguen reben cops al cos humiliant-los. Insulta i es burla. Llança vi pel damunt dels cossos despullats i copeja la cara fins

fer-los sagnar. L'escena és retorçada, La Pastora, vestit de botarga, em fa recordar un ridícul purgatori d'ànimes. Exerceix de torturador i venjador mentre els seus ulls s'encenen com un dimoni sense control. No fa cas als nostres suggeriments d'acabar el més aviat possible i es delecta en el dolor i penediment de les víctimes.

Luca torna sense la dona, i adverteix que ha entrat a la caserna. Hem de fugir d'ací. No tenim temps de res més. Al sacsejar-li per la caputxa la Pastora eix del tràngol. Tots fugim en direcció a les afores del poble, menys ell que porta nugats als presoners i els trau cap a la plaça. No tenim cap control de la situació, malgrat això ordene als meus homes seguir-li. La Pastora tira d'ells com animals fins arribar a la gran foguera on les llengües de foc s'eleven fins a la campana del rellotge. La música i el soroll tronen a la plaça. La resta de botargues segueixen l'espectacle del simulacre de condemnats a mort inclús fustiguen i es burlen dels dos despullats. Luca m'avisa de moviments estranys al final de la plaça. Guàrdies Civils prenen posició, i disparen a qualsevol botarga. Cauen cossos sense vida enfront de la foguera. En un costat de la plaça col·loquen una metralladora que escup bales en totes direccions. Els dos despullats són massacrats mentre ploren d'impotència. València i Conill cauen dins la foguera per una ràfega. Ja no sé on són la resta, tinc sang al costat. Valero llança la motxilla d'explosius a la gran pira que esclata en una gran bola de foc que fa vibrar els ciments de la casa de la Vila. L'escena és dantesca i la confusió enorme. L'oïda em fa mal i estic marejat. No puc més, caic al terra empedrat mentre un to monòton i constant de dolçaina embota els meus oïts. Tot està fosc i un vertigen m'arrossega més a baix. Torna a aparèixer la gran foguera que llança llengües de foc per tot arreu. A l'interior de les flames unes botargues salten i ballen. Una d'elles es queda mirant-me i es lleva la caputxa, és el Rubio que em parla però no puc escoltar el que em diu. Rubio m'ensenya els dos braços i a l'instant corre cap a l'interior de la foguera. Una altra botarga s'obri la disfressa, deixant la caputxa per al final, no porta res baix, és una dona amb un cos exuberant. Al llevar-se la caputxa és la Pastora. S'arrima al meu cos i es gita amb mi. El foc continua encès i les ombres de botargues ballen en una paret de pedra. La dolçaina i el tambor no han parat de sonar. Juli, el meu vell company, apareix prop del foc. Un gran dimoni el

castiga amb fuet, Juli plora sense consol. El foc va minvant, més i més fins quedar en una fogata en mig d'una cova.

En les parets de roca, unes pintures antigues amb uns arquers que llancen fletxes a animals. Puc incorporar-me però tinc mal de cap, estic a soles en la cavitat. A l'entrada de la cova recolzat a una carrasca cremada està la Pastora, evita mirar-me quan nota la meua presència. Senc molt la pèrdua dels teus homes. No hauria d'haver reaccionat d'aquella manera. Eren bona gent. La còlera em cega. Li pegue una punyada, que el fa caure espatarrat al terra. La Pastora es torca la sang del nas sense dir res i no deixa de mirar-me mentre m'endinse de nou a la cova.

Al dia següent ja tinc més forces per agafar una torxa i una motxilla per seguir el rastre del Rubio. La Pastora em talla el pas. M'avisa del perill que porta endinsar-se en les profunditats de les coves dels Ports. Les llegendes parlen de dimonis que baixen de les coves de les muntanyes per portar-se ànimes. No he trobat mai ningú, però he vist animals destrossats pel que hauria segut una bèstia inhumana. Intente passar-li pel costat. Se me'n fot. Estic disposat a continuar malgrat l'advertència. La Pastora nega amb el cap, però encén una altra torxa i s'endinsa primer en les profunditats. Camina cinc metres per davant, observa les galeries sense confiar en cada nou racó que ix de la foscor. La seua ombra fluctua com un dimoni que vol fugir, una figura tremolosa que vola entre estalactites. Sempre la dualitat amb ell. Un ésser capaç d'empentar un grup de guerrillers a un suïcidi per la seua set de venjança, però al mateix temps transmetre la confiança dins d'una cova fosca.

Les cavernes es succeeixen durant una estada llarga baixant cada volta més en la muntanya, varies bifurcacions que em fan prendre l'orientació. Semblen les entranyes d'una gran bestia que m'engoleix i que ja comença a digerir-me. Els meus pensaments són presa d'una por infantil, una combinació de foscor i malsons de botargues. Descansem en una gran caverna, encara no estic recuperat, m'adone que em marege i em canse, com si faltés l'aire. A l'assentar-me faig caure uns ossos entre les pedres. Arrime la llum. Un d'ells és llarg com un fèmur humà. Alguna cosa em diu que estem seguint un bon rastre.

Les torxes cremen amb menys intensitat i el dolor de cap és més intens, també em costa respirar. Per sort torne a pujar pels túnels i m'adone d'alguna corrent d'aire, pense que m'estic allunyat de l'infern. De sobte un crit esgarrifós ressona al davant nostre. La Pastora es queda immòbil esperant alguna cosa. Ara un altre crit procedeix del darrere. Continuem avançant, ara accelerant el pas. Una zona molt estreta que ens fa caminar de gatzoneta. Un nou avenc amb un sostre molt alt, una olor molt desagradable i intensa. Puc distingir resta d'animals per la gran cambra. L'eixida està en la part alta, quan estic prou a dalt una altra vegada el crit esgarrifós. Apunte amb l'arma a la foscor, sense saber qui o què hi ha prop. Mentre baixem, unes pedres passen molt prop i roden per la roca esvarosa. De sobte el crit està molt prop, algú cau al damunt clavant-me les garres a l'esquena. Dispare mentre caiem redolant per la pedra, i un gemec de la criatura quan xoquem amb les roques. Tot està fosc, fins que m'incorpore i trobe la torxa a punt d'apagar-se. Arrime la llum a l'estranya criatura que no es mou. No sé què és. Sembla un humà, però amb un rostre i cos lleugerament diferent. Els cabells llargs i escassos darrere un front diminuta, i les conques dels ulls molt prominents. Dues urbs de femella marquen el seu pit. No respira i no es mou. Sembla un veritable dimoni sense banyes i cua. He de fugir d'aquí. Continue caminant per una galeria estreta per on ha hagut de fugir la Pastora. Una aigua freda m'arriba als genolls, al darrere el lament tenebrós més feridor que havia escoltat mai, ara sí que em senc perdut, l'aigua ja em ve per la cintura. El bram esfereïdor està més prop, la única eixida sembla ser continuar endinsant-me. Xafe sobre una pedra molt esvarosa que em fa caure cap arrere perdent la torxa. Ara ja no toque els fons de pedres i en la foscor intente mantindrem amb el cap fora de l'aigua, però no pare d'engolir líquid. No puc més però de sobte algú m'agafa per la camisa i em trau de l'aigua. Atemorit intente alliberar-me. És la Pastora que somriu al veure'm viu. Agafa la seu torxa encesa, has de veure açò. S'endinsa en la foscor d'una galeria seca, jo encara estic esgotat i em costa alçar-me.

Després de caminar cent metres arribem a una cova amb un sostre molt alt. La Pastora està encenent altres torxes per mostrar una galeria plena de material militar i maquinaria. També apareixen tanquetes, cotxes i camions. És un taller

mecànic esculpit en la pedra, on el Rubio deia que havia quedat atrapat el camió. Adonar-me que la història és totalment certa fa que m'oblidge del cansament i del fred. La Pastora busca armes en bon estat, però totes estan rovellades i deteriorades. Mentre, jo agafe una torxa i revise els vehicles. Aparcats en qualsevol racó que poguera valdre de refugi. Un d'ells porta una lona, al seu interior caixes de fusta apilades on es poden veure un segell del grup anarquista. La Pastora apareix al meu darrere, què hi ha dins les caixes? El mire als ulls i obri una d'elles mostrant els lingots d'or. Li'l llance a les mans. Açò és una esperança.

Huitanta-dos caixes de l'or republicà dins d'un camió amb les rodes punxades en una cova sense eixida. L'única possibilitat és tornar per on hem entrat i enfrontar-nos sense armes de foc a un dimoni assedegat de venjança. Estic esgotat i sobrepassat per la situació. La Pastora, al meu costat, sembla també abatut. Parla de la nit de Santantonà i de la insatisfacció de la venjança. Passejar el tinent despullat pel poble no va ser suficient, sembla que res pot calmar-ho. Sóc jo qui sóc diferent, empresonat en un cos que no em deixa saber qui sóc. Plora. Unes llàgrimes que el transformen en una xiqueta perduda en la foscor i amb un monstre que devora la seua son. Estic esgotat. Em deixo caure entre les caixes i dorm en un somni sense descans. Una figura s'apareix en el somni, un dimoni vestit de capellà que ve des de les cavernes. Em desperte en una suor freda i mire fora del camió, no s'escolta res, la Pastora em fa una senyal des d'una part elevada. Tot està bé. Torne a dormir-me però sense tindre un somni reparador. Quantes hores portem baix terra? He perdut la noció del temps. No podem quedar-nos aquí, mentre tinga forces hem d'enfrontar-nos a aquestes criatures.

Un matxet, un fanal d'oli i una corda són les úniques coses realment valuoses que puc portar-me. Ni un lingot d'or puc endur-me entre la roba. Massa pes per a un llarg viatge. Travesse el rierol i amb alerta camine lentament, la Pastora va davant sense fer soroll. El cos d'aquell diable ha desaparegut del lloc on va caure i l'únic rastre és una taca de sang roja. Puje per les pedres per on vam precipitar al vuit. L'altura és més de deu metres, el fanal d'oli permet veure les parets, pintades amb criatures i símbols estranys. Mentre m'arrime a veure una pintura que

pareix un cerimonial al voltant d'algú, una gran pedra derroca a la Pastora mentre un crit de les cavernes cau sobre mi. Perd la corda i el fanal. Ja tinc la mà al matxet. L'estrany dimoni m'ataca amb un astral de pedra, el meu matxet desvia el cop que reb la meu mà esquerra seccionant dos dits. La fulla del matxet es clava al seu abdomen. El dos cridem de dolor com animals. Redolem per les pedres en una lluita sense control. Sembla l'altra criatura, però sense urbs, front fugissera i dents llargues. La seua força és extraordinària i ja té una gran pedra en la mà dreta per rebentar-me-la al cap. El primer cop erra però quan està apunt d'arribar el segon, la Pastora cau damunt i roden pedres a baix. La lluita no acaba en la foscor. Escolte els gemecs i cops de pedres. Agafe el fanal, l'astral de pedra i corre cap a la baralla. L'estranya criatura està damunt de la Pastora amb una gran roca entre les mans. Sense pensar-ho l'ataque, l'arma està tan afilada que secciona una mà de la criatura com si fos una branca verda de pi. El crit és esgarriós i el monstre fuig en la foscor com un espectre. Encara esglaiat arrime la llum a la Pastora. Encara està viu amb una ferida al cap. Hem de fugir d'ací.

El camí de tornada resulta dificultós. Tinc un intens dolor a la mà, amb un esgarrat de la camisa tapone l'hemorràgia. També ajude a caminar a la Pastora que li costa mantenir l'equilibri. No vull que ens quedem parat. Cal evitar a tota costa el contacte amb una altra d'aquestes criatures. Ens nuguem un a l'altre amb la corda per no separar-nos si s'apagués la llum. La Pastora deixa de recolzar-se amb mi i tira al davant. Després de travessar diverses grutes, em falta l'aire i caic al terra arrossegant al meu company. Intentaré agafar forces uns minuts. El fanal es consumís i la foscor ho cobreix tot. Aquest és el nostre final? Tanque els ulls i intente recuperar l'alè. Al nostre darrere podria aparèixer un altre criatura i tallar-nos per la meitat. La veu de la Pastora és ferma i clara, la meua nerviosa i entretallada. No, no vull... tornar a estar prop de ... d'això. D'on collons vénen?... Semblen meitat monos meitat homes. La foscor és total i les paraules ressonen en l'obscuritat. Són criatures de la terra. Dimonis per atemorir. Respire. No recordava patir tant de temor des dels Maristes. En la foscor de la nit pensava que el dimoni vindria a visitar-me. El dimoni? Sí, em tapava amb el llençol i esperava que no em tocara. I què feia? Qui? El

dimoni, què et feia? Res, passava de llarg i anava a visitar al meu amic Juli. Ell fugia i s'amagava al colomar, però sempre el pillava. Qui? El dimoni, fins que un dia s'enfronta a d'ell i... Què? Vaig veure com queia el pare Jeremies i es reventava al pati. Com? Recorde mirar-ho des de dalt, des del colomar. Estaves amb Juli? No, estava a soles... Jo era el predilecte del pare Jeremies. No era a Juli a qui visitava per les nits... havia mort d'una pulmonia feia dos hiverns... I el dimoni? Tal volta el meu cap no volia que recordés a un religiós que em toqués baix els llençols... No sé... Un grapat d'anys perseguint capellans i monges, i ara... una criatura de les entranyes de la terra em fa recordar-ho. Quina bogeria. La Pastora no diu res, està en silenci. Un degoteig a la foscor. Jo també he perseguit els meus pròpies dimonis, sempre odiat i assenyalat. No m'agradava veure'm al mirall perquè no em reconeixia. Només ara, amb la vida de furtiu és quan més lliure em trobe. No sóc home o dona, sóc Durruti que lluita per uns ideals. Les paraules s'ofeguen en les cavitats negres i invisibles. Paraules que van perden la seua força fins ser sorolls subterranis. Estic molt dèbil. He d'haver perdut molta sang. Vull descansar.

De sobte m'adone que la Pastora es mou. Gateja entre les pedres, entropessant amb mi. Tira de la corda. Què passa? No ho notes? Estem prop. Palpe la foscor, cada superfície esvarosa i freda. La corda tira de mi i es quan note una corrent d'aire. Accelere el pas, ara ja incorporat. Una claror entra més endavant. Llum! Caic varies voltes fins arribar a l'entrada de la cova. Ja estic fora. No puc obrir els ulls amb tanta claredat. Em desplome sense força. A fora no reconec el lloc, no estem al punt de partida. La Pastora m'ajuda a caminar, però em marege a cada pas. M'esvaeix mirant les copes dels pins.

Al despertar una creu negra penja de la paret d'un dormitori. Estic en penombra sobre un llit xicotet on els peus pengen. A l'intentar alçar-me, m'adone que tinc la mà esquerra embenada. Una figura negra ve des del fons de l'habitació. Unes paraules ronques i lentes. He resat totes les nits perquè despertares. Déu ha volgut que continues entre els vius. Un vell monjo baixet i calb s'arrima al llit, porta un rosari a les mans. On estic? Fill, sembles haver patit molt. Déu sempre obri els braços als seu ramat. La guerra fratricida ha d'acabar, no hem d'aniquilar-nos

uns als altres per sempre. Déu ens va donar la facultat de perdonar. Em mire la mà embenada. Qui em va dur ací? Algú et va deixar a les portes de l'ermita i va seguir muntanya amunt. Brut i cobert de sang, jo haguera dit que era un espectre, una bestia de les muntanyes.

Recupere forces durant una setmana. L'ermità resa a la matinada, al migdia, a la vesprada i a la nit. Poques vegades parlem i ho fem a les menjades. La seua veu ronca entre xarrups de sopa em vol convèncer del seu sacrificat treball. Ho faig per la salvació de totes les ànimes de la comarca, per evitar que caiguin en les temptacions del diable. Sembla un esforç estèril, ja que aquestes persones no saben d'aquestes plegaries. Continua amb un discurs asceta que ho fa encara més absurd, però que no em provoca violència o ràbia com altres vegades en què li haguera cremat la capella. En canvi pense en les meues accions absurdes, tant com la idea de recuperar un camió carregat d'or de les entranyes d'una terra infestada de coves laberíntiques que comuniquen tots els pobles dels Ports. Per les grutes d'aire enrarit les "ànimes" comparteixen pors i obsessions, llegendes i comtes populars que demonitzen tot allò que no comprenen. No puc dir que la meua història viscuda en aquestes terres siga fruit de supersticions i històries populars, perquè de fer-ho convertiria la Pastora en un ésser de llegenda. Sembrant el dubte de la seua veritable existència.

FI.